

Bijlage VMBO-GL en TL
2023

tijdvak 2

geschiedenis en staatsinrichting CSE GL en TL

Bronnenboekje

bron 1

Uit een toespraak van Thorbecke (1844):

De wet die ik wil invoeren, is een wet die alleen volwassen mannen die veel belasting betalen, het recht geeft om te stemmen.

bron 2

Een spotprent uit 1906:

Toelichting

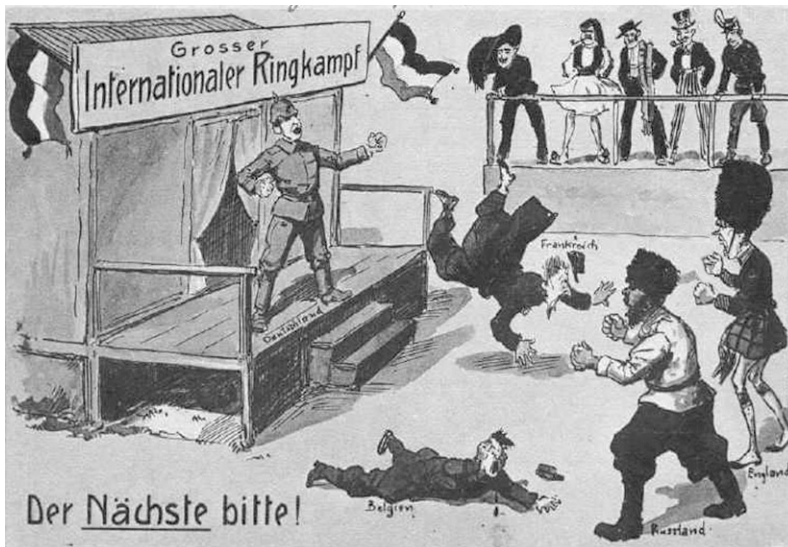
Bij de spotprent hoort de tekst:

De fabrieksdirecteur: "Ik las in de krant dat jullie erg veel jutevezels inademen als jullie aan het werk zijn in mijn jutefabriek. Stop daarmee. Denken jullie dat de jute gratis is voor mij?"

(Jute is een grove stof waar bijvoorbeeld zakken van gemaakt worden.)

bron 3

Een Duitse briefkaart met als titel *Grote internationale worstelwedstrijd* (1914):

Toelichting

Rechts bovenin staan enkele landen toe te kijken.

Op het podium staat Duitsland.

België en Frankrijk zijn verslagen.

Rusland en Engeland staan met de vuisten gebald aan de rechterkant.

Onderaan staat: De volgende graag.

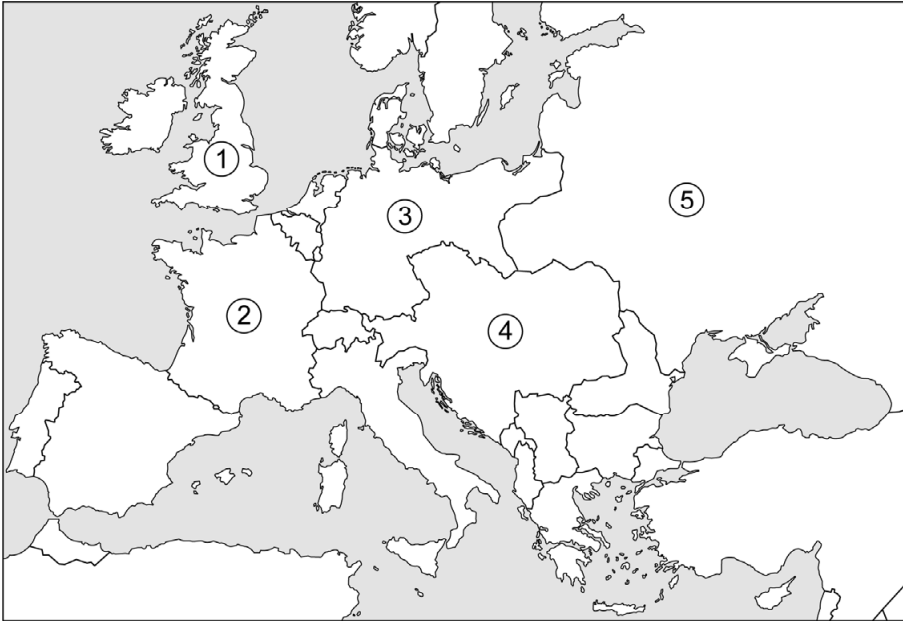
bron 4

Uit een lied (eind 1914):

Donderdagnacht, wie had dat verwacht,
werd onze woning door Duitsland beschoten.
Waar moest ik met vrouw en kinderen heen?
Ik ben toen de straat opgegaan.
Daar zag ik veel mensen sjouwen
met pakjes op Holland aan.
Wij zijn toen meegegaan
en bij Holland aangekomen
hebben we gevraagd
mogen wij alsjeblieft binnenkomen?

bron 5

Een staatkundige kaart van Europa (1916):

bron 6

Een foto van twee Duitse soldaten tijdens een veldslag aan het westfront in 1917:

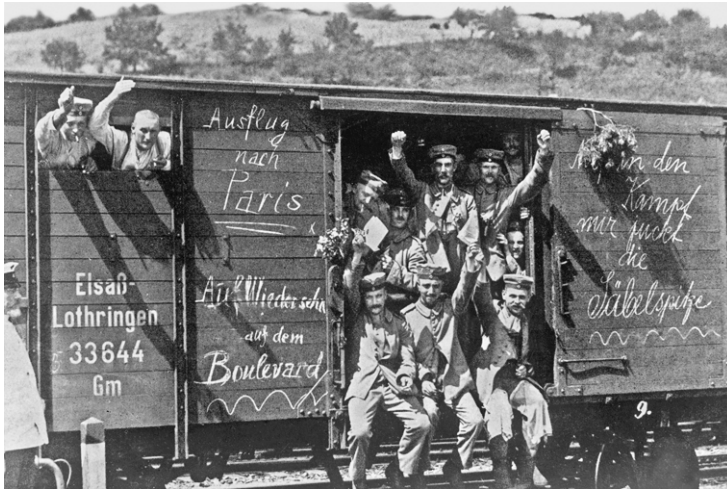

bron 7

Hieronder en op de volgende pagina staan in totaal vier afbeeldingen uit de periode 1914-1919:

afbeelding 1

Duitse vrijwilligers in een leger trein op weg naar Frankrijk:

Toelichting

Op de wagon staan enthousiaste aanmoedigingen.

afbeelding 2

Een protest in Berlijn tegen het afstaan van Duits grondgebied aan Polen:

afbeelding 3

Een poster van het Amerikaanse leger om soldaten te werven:

Toelichting

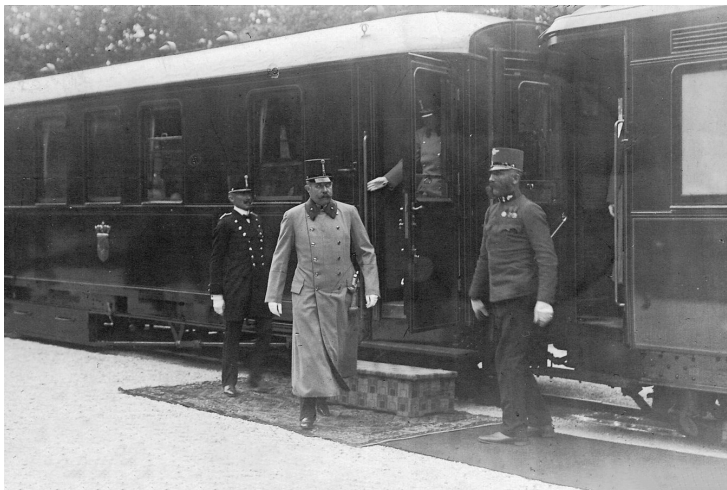
Op de poster staat: Amerikaanse mariniers

Als eerste in Frankrijk om voor de vrijheid te vechten.

(De mariniers waren de eerste Amerikaanse soldaten in Frankrijk.)

afbeelding 4

Kroonprins Frans Ferdinand komt in Sarajevo aan voor een bezoek:

bron 8

Een oproep in een krant bij de verkiezingen van 1918:

Slechts één vakje zwart.

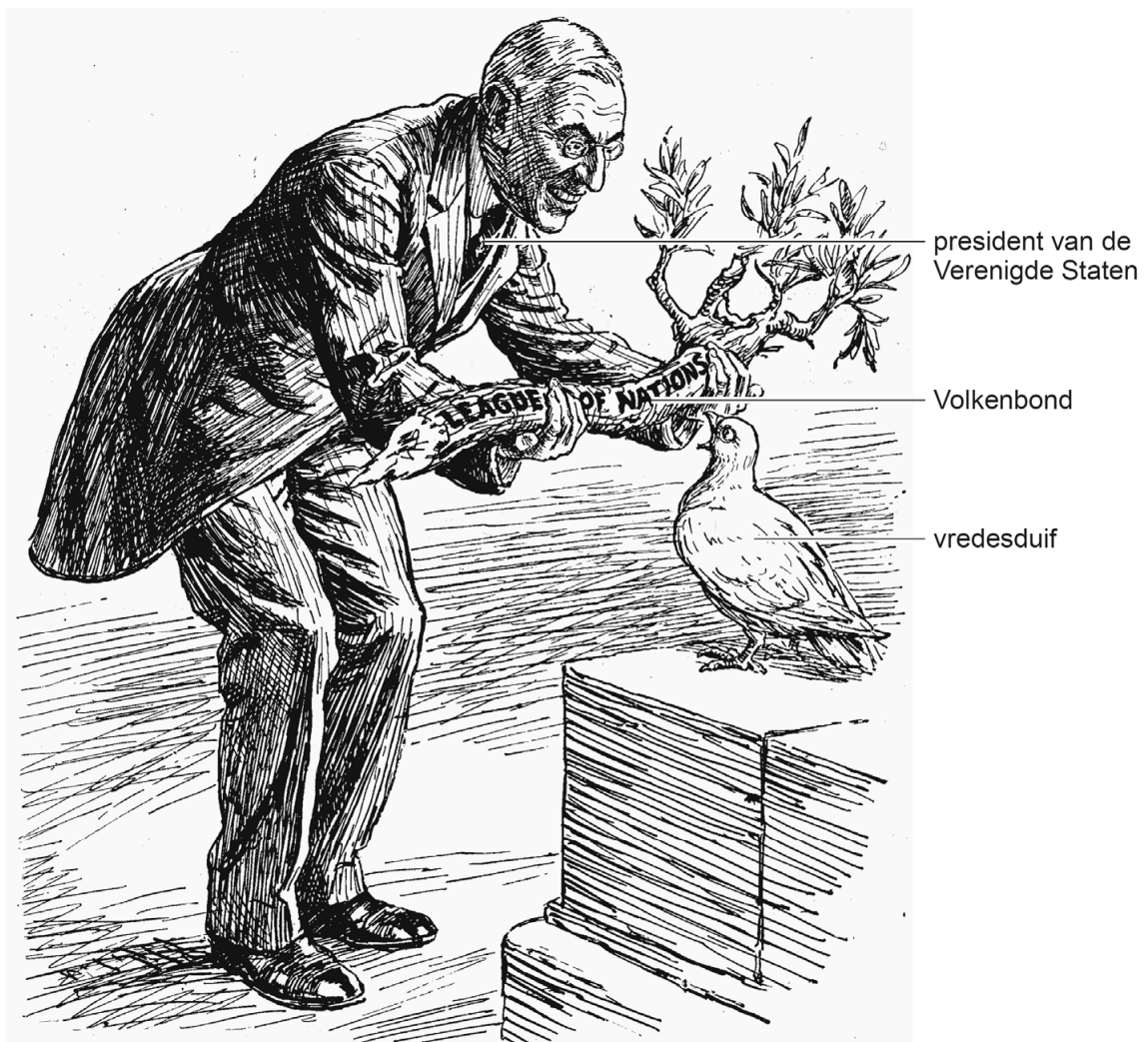
Let er op kiezers: slechts één vakje op uw stembiljet mag zwart worden gemaakt - anders is uw stembiljet ongeldig.

De katholieke kiezer hoort het vakje op de KATHOLIEKE LIJST voor kandidaat nummer 1 zwart te maken.

Iedere katholiek is aan zijn geweten verplicht om te stemmen op de katholieke lijst.

bron 9

Een spotprent met als titel *Te zwaar* (1919):

Toelichting

Bij de spotprent hoort de tekst: "Hier is je olijftak. Nu aan het werk!"
(Een olijftak staat symbool voor vrede.)

bron 10

Een Sovjet-propagandaposter van een vergadering:

Toelichting

Links bovenin op het schilderij staat een uitspraak van Stalin uit 1935: "Zulke bestuurders konden niet bestaan vóór mijn tijd".

bron 11

De voorkant van een rekenboek voor de basisschool in Duitsland (1937):

bron 12

Een politieke tekening met als titel *Niet dezelfde leeuw als vroeger* (1938):

Toelichting

De Britse leeuw staat symbool voor Groot-Brittannië.

bron 13

Een ontslagbrief (1940):

N.V. Maatschappij "De Grote Schouwburg" te Rotterdam.

Hierbij verklaar ik dat de heer J. Geene met ingang van zaterdag 18 mei 1940 door het totaal verbranden, zowel van de Grote Schouwburg als de Tivoli schouwburg uit de dienst van onze maatschappij is ontslagen. Zijn functie was toneelarbeider.

Rotterdam, 24 mei 1940

de directeur

bron 14

Een gedicht in een krant (1941):

Al zwijgt de gehele pers,
Op hoog bevel weer stil,
Wij vergeten daarom niet,
Deze datum in April.

Al wordt ons verteld,
Oranje heeft afgedaan,
Wij feliciteren als vanouds,
Onze kroonprinses Juliaan.

Ook al gaan op deze dag,
De vlaggen niet in top,
Onze strijd houden wij vol,
Holland heeft een harde kop.

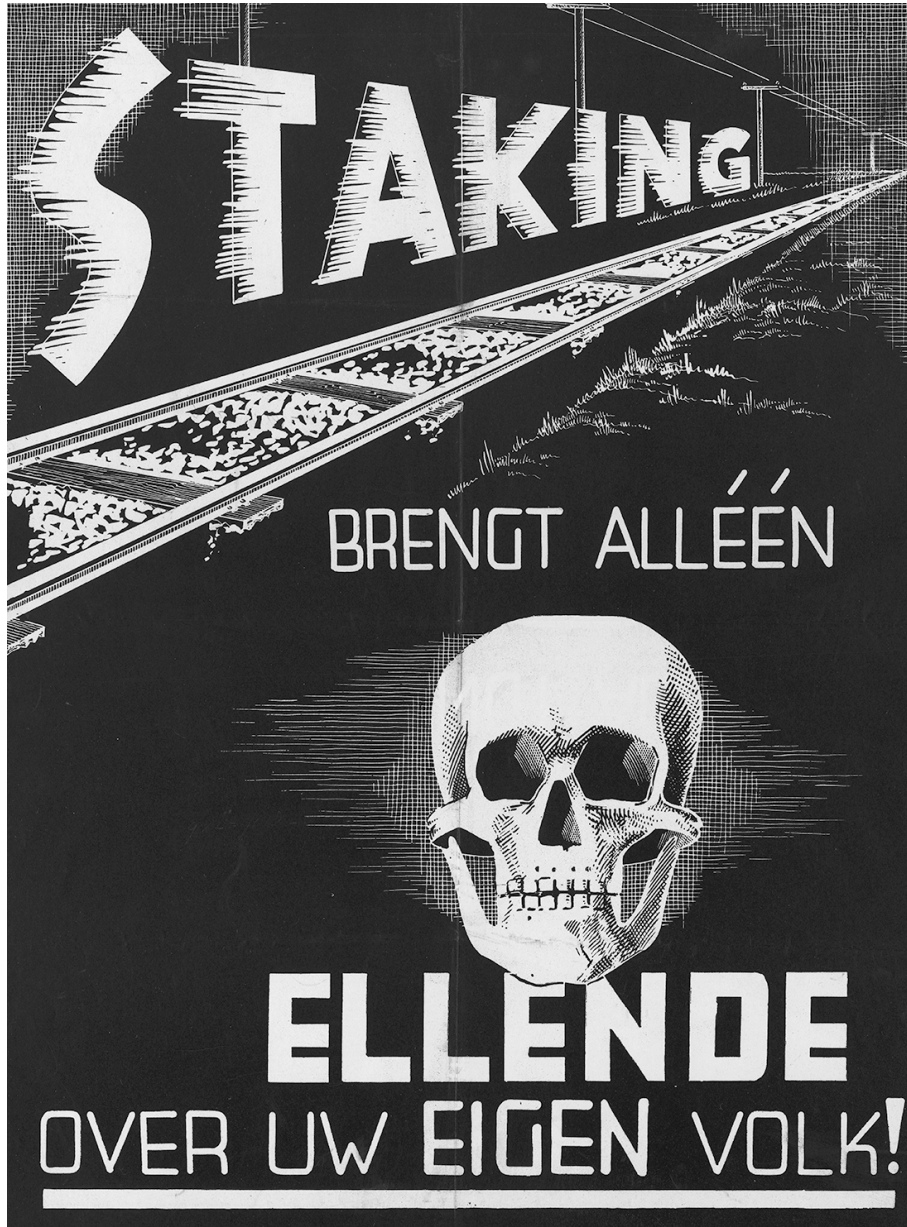
bron 15

Een foto van een schoolklas (1942):

bron 16

Een propagandaposter:

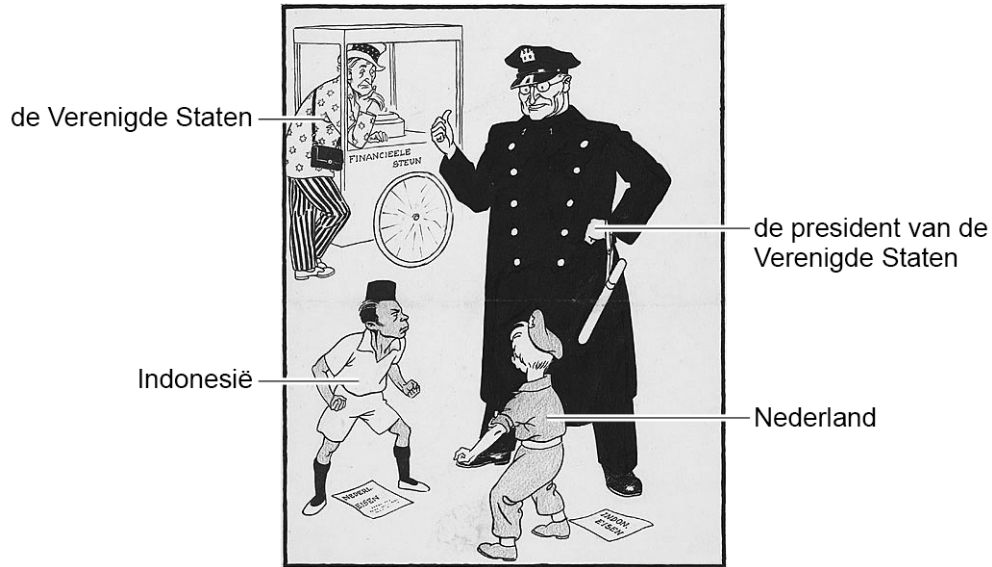

Toelichting

Staking brengt alléén ellende over uw eigen volk!

bron 17

Een politieke tekening (1947):

Toelichting

Bij de tekening hoort de tekst: De Verenigde Staten komen tussenbeide. "En nu ophouden met dat gekibbel - anders krijgen jullie geen ijsje!" Op de ijscokar staat: financiële steun. Op de grond liggen twee papiertjes met de tekst: 'Nederlandse eisen' en 'Indonesische eisen'.

bron 18

Een politieke tekening (1948):

bron 19

Uit een krantenartikel (1956):

Gisteren is er in veel Nederlandse steden geprotesteerd. Op nog geen 1500 kilometer van onze grenzen wordt mensen gruwelijk onrecht aangedaan. In het hele land vinden er felle protesten plaats tegen de communistische dictatuur. Er is een groot verlangen om hulp te geven.

bron 20

Hieronder en op de volgende twee pagina's staan in totaal vijf foto's van demonstraties in Nederland:

foto 1

Toelichting

Op het spandoek staat: Abortus uit wetboek van strafrecht.

foto 2

Toelichting

Op het spandoek staat: Man - Vrouw - Maatschappij. Hetzelfde loon.

foto 3

Toelichting

Op het spandoek staat: Wonen is een recht!

foto 4

Toelichting

Op het spandoek staat: Algemeen vrouwenkiesrecht in de grondwet.

foto 5

Toelichting

Op het spandoek staat: Dolle Mina eist gratis kresjes (= crèches, kinderopvang).

bron 21

Manieren waarop partners elkaar hebben ontmoet in procenten tussen 1998-2013:

manier van ontmoeten	1998	2013
uitgaan of vakantie	37,3	32,4
via vrienden/kennissen	15,9	15,2
werk	15,5	14,8
internet	1,7	13,1
school/opleiding	7,0	7,7
via familie	4,8	5,5